

L'esplendor de l'Alcora

"És una delícia d'altíssim gust i d'objectes fets amb el sentit de la perfecció. És, com hauria dit en Pla, una pura meravella. No hem tornar a fer mai una cosa tan bella i de tan alta qualitat, ni de lluny. El nom de l'Alcora hauria de ser un dels nostres emblemes més alts, però a qui li interessa?"

He tingut l'oportunitat, i les ganes, de visitar dues vegades l'exposició que l'Ajuntament de Barcelona dedica durant sis mesos a la ceràmica de l'Alcora. Sis mesos de presència al Palau de Pedralbes són molts mesos, i hom suposaria que la meitat de la població del país hauria tingut interès i ocasió de fer-hi un tomb, i que una exposició com aquesta tindria, en les seues terres d'origen, alegre repercussió i gloriosa acollida. Falses esperances.

La ceràmica de l'Alcora, en la seua esplendor, és un dels productes estètics de més importància i difusió que han eixit mai de terres valencianes (l'altre, possiblement, és la ceràmica de reflexos metàl·lics dels segles XV i XVI), però sembla que això deixa ben fredes les nostres institucions públiques i privades, premsa i població en general. No sé quin repercussió ha tingut a Barcelona l'exposició de Pedralbes, però tinc la incòmoda sensació que a València —o a Castelló, que és a prop— la recepció ha estat mínima. L'Alcora, per pura ignorància i per l'estranya jerarquia de valors estètics que ens domina, no forma part d'allò que la nostra societat considera com a gran patrimoni. Almenys no ho ha demostrat mai, ni abans d'aquests anys de suposada neo-il·lustració i de modernitat (ai!), ni en aquests gloriosos temps. Res: l'autoritat cultural competent, en aquest país, ha ignorat l'Alcora i la ceràmica, com ha ignorat tantes coses. Sort, encara, que s'han ocupat de l'art contemporani. I mala sort que això els ha consumit el gust i els diners. Jo comprenc que la ceràmica, el ferro, la fusta, el vidre i altres materials humils i de regust etnològic, no hagen despertat cap interès en polítics molt moderns i en altres autoritats de la cultura igualment contemporànies i fines. Comprenc fins i tot que el Museu de Ceràmica i Etcètera de València —que era el més visitat i popular de la ciutat— siga l'últim a merèixer la dedicació eficaç del poder constituït. No comprenc que ni tan sols la ceràmica de l'Alcora siga mereixedora d'algun esforç consistent.

Quan l'any 1727 don Buenaventura Pedro de Alcántara Jiménez de Urrea y Abarca de Bolea, comte d'Aranda i senyor de l'Alcalatén, posa en marxa la fàbrica de l'Alcora, van començar cent anys d'una cosa mai no vista en aquest país; una empresa il·lustrada, racionalment dirigida, amb això que ara en diuen R+D, o investigació i desenvolupament, tèc-

nic de prestigi internacional, estudi de matèries primeres, anàlisi de processos, i una xarxa de mercats perfectament organitzada. I tot això basat en dues coses que a orelles contemporànies haurien de sonar divinament: la qualitat i el disseny. No van aconseguir l'autèntica porcellana, que era el somni gairebé impossible de les grans manufactures europees (ni tan sols Christian Knipffer, el tècnic saxó a qui Josep Palomero ha dedicat una deliciosa novel·la, *Els secrets de Meissen*), però les mitges porcellanes, la pisa i la terra de pipa de l'Alcora eren la manufactura més perfecta que circulava pels dominis de la monarquia hispànica. I sobretot, la decoració, el dibuix, els estils que successivament segueixen les modes europees del temps, la inspiració oriental, les randes delicades, les escenes clàssiques i vaporoses, les rocalles, i després garlandes d'or pàl·lid i fins i tot petits paisatges preromànics. És una delícia d'altíssim gust i d'objectes fets amb el sentit de la perfecció. És, com hauria dit en Pla, una pura meravella. No hem tornar a fer mai una cosa tan bella i de tan alta qualitat, ni de lluny. El nom de l'Alcora hauria de ser un dels nostres emblemes més alts, però a qui li interessa?

Si ara podem contemplar aquesta glòria al palau de Pedralbes (torne a insistir: quin ressò se n'ha fet la premsa valenciana?), els ho devem a alguns senyors rics de Barcelona, que ja fa més de cent anys degueren dir: això és molt bo, i van fer col·leccions com ningú no en feia a València. Eren burgesos catalans, *sorry*, i es deien Plandiura, Batlló, Comavella, Roviralta i noms així. Gràcies a ells, i gràcies a l'Ajuntament de Barcelona que ha fet museus i ha adquirit col·leccions, i les exposa com cal, jo he pogut contemplar una quantitat de bellesa prodigiosa. M'han informat en diverses fonts —i m'agradaria que no fóra cert— que no està previst que l'esplendor de l'Alcora viatge cap a València. Que les institucions d'ací no troben lloc, troben car el lloguer, no els interessa, no sé: qualsevol cosa. No deuen estar molt convençuts —caixes, bancaixes, conselleries, assessories, o a qui li corresponga— que aquesta esplendor és realment una esplendor, i que és una esplendor nostra.

Una de les poques, ben poques, que hem conegut.

Joan F. Mira